СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 128. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 4. червня 1931. — VOL. XXXIX. No. 128. Jersey City, N. J., Thursday, June 4, 1931. THREE CENTS.

ҐОВЕРНОР ПИНШО ЗАКИДУЄ ҐРУПІ МЕЛОНА-МОРҐАНА ҐРЕФТЯРСТВО

КАЖЕ, ЩО ТА ҐРУПА КОНТРОЛЮЄ ПІДПРИЄМСТВА ПУБЛИЧНОЇ ПОТРЕБИ І ОБДИРАЄ НАСЕЛЕННЯ.

ФРЕНЧ ЛИК (Індіяна). — Пенсилвенійський ґовернор Ґифорд Пиншо викликав на конференції ґовернорів велику сензацію своєю бесідою, зверненою проти ґрупи Мелона-Морґана, яка контролює підприємства публичної потреби, так звані „поблик ютілітіс". Пиншо заявив, що відколи світ істнує, ще не було такого великого ґрефтярського підприємства. А далі підчеркнув те, що „поблик ютілітіс" контролюють по цілій Америці найменші міські уряди, а далі леґіслятури і конґрес. В пенсилвенійськім стейті, говорив Пиншо, оті підприємства контролюють цілу републиканську машину.

Пиншо твердив, що електричні підприємства в Пенсилвенії стягають від населення проценти від суми $100,000,000, якої вони цілком не вкладали до бизнесу. А шляхом високих належитостей за електрику стягають річно з населення стейту понад $50,000,000 більше, ніж би їм належалося, коли би задоволялися поміркованим доходом. В той самий спосіб населення Злучених Держав платить річно за електрику понад $500,000,000 більше, ніж повинно. А це, каже Пиншо, є нічим іншим, а ґрефтярством, бо ґрефтярство є стягання гроша, яке не повинно бути стягнене.

Цілу промову Пинша вислухано з великою увагою і спокоєм. А що вона мусіла знайти серед ґовернорів зрозуміння, пізнати можна було по тім, що по скінченню бесіди Пинша довго оплескувано.

Оцей виступ Пинша вважають зголошенням його кандидатури як републиканського кандидата на президента держави. Крім нього були на нарадах ще два інші кандидати, а це нюйорський ґовернор Френк Рузвелт і Алберт Річі, ґовернор з Мериленд.

ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ БЕСІДИ ПИНША.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Семюел М. Воклен, президент дирекції „Болдвин Локомотив Воркс", вислав до Френч Лик на конференцію ґовернорів телеґраму, в якій твердить, що промова ґовернора Пинша, звернена проти підприємств публичної потреби, є основана на фалшивих датах. Він каже далі, що програма Пинша „припинить поворот до добробуту".

КАНАДІЙСЬКА ТАРИФА ПРОТИ АМЕРИКИ.

ВАШИНҐТОН. — Републиканці є тої думки, що в Канаді підвищено мита, щоби піднести домашній промисл. А демократи твердять, що ця підвишка є відповідю на американську тарифу. Тепер проголошено точний виказ товарів, на які підвищено в Канаді мита. З нього видно відразу, що ця підвишка звернена головно проти товарів, спроваджуваних зі стейтів.

ОБИДВА КАНДИДАТИ МОКРІ.

ТРЕНТОН. — Обидва кандидати на ґовернора стейту Ню Джерзи, а це Дейвид Берд, мол., републиканець, і Ґери Мур, демократ, заявилися за зненесення прогибіції. Демократичний кандидат пішов трохи дальше, бо домагається негайного дозволу на продаж легких вин і пива.

КРОВАВІ ВИБОРИ.

МАНІЛЯ. — При виборах убито дві особи, а багатьох побито.

МАЛА ПОТІХА.

ВАШИНҐТОН. — З Білого Дому подають, що наслідком переведених ощадностей державний буджет зменшиться на яких $500,000,000. Але всетаки виноситиме він з днем 30 червня $950,000,000,000. нів.

СВЯЩЕНИКИ ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ ВІД ЗБРОЙНОЇ ОБОРОНИ.

ВАШИНҐТОН. — Кірбі Пейдж, редактор „Ди Ворлд Туморов", вислав до 19,372 священиків запит, чи вони пішлиби на війну зі зброєю. Більшість священиків заявила, що добровільно не пішла би боронити краю зі зброєю в руках.

Отсе становище духовенства стрінулося з критикою з боку ґенерала Доґлеса Мек Артура, шефа штабу американської армії. Він каже, що духовенство поставило себе такою заявою у ряди тих, котрі нарушують закон, бо про мир і війну рішає конґрес, себто представники думки більшости американського народу. А рішення такої більшости являється законом. Ґенерал твердив далі, що „релігія й патріотизм завжди йшли рука в руку" та що інтернаціоналісти і пацифісти не є гідними нащадками тих героїв, котрі проливали кров за свободу свого краю.

ГРОШІ РОЗВЯЖУТЬ СПРАВУ ДЕПРЕСІЇ.

НЮ ЙОРК. — Часописний маґнат, Вилієм Рендолф Герст, говорив на радіо про економічну депресію. Він каже, що її можна дуже легко усунути, колиб уряд призначив на ліквідацію безробіття $5,000,000,000, які були би зужиті на публичні будови. Він виступив теж проти промисловців, котрі відмовляються платити робітникам відповідні заробітні платні, а тільки стягають великі дивиденди.

ВБИЛИ ҐІМНАЗИЙНОГО СТУДЕНТА У ЛЬВОВІ.

При вул. Кор. Ядвиги під ч. 34. в мешканні ґімн. професора Кухти жив учень 8. ґімн. кляси, 19-літній Богдан Казанівський з Рави Руської. У вівторок, 12. травня, Казанівський відпровадив якусь панночку на вул. Пелчинську, потім вернувся до дому. Коли Казанівський хотів увійти в браму дому при вул. Королевої Ядвиги 34, стояло там двох людей і один з них вистрілив з револьвера Казанівському в плечі. Казанівський упав на хідник, а оба невідомі втекли. Казанівського взяла ратункова стація, щоби відвезти до шпиталю, та він помер по дорозі, бо серце було наскрізь простріленe. Поліція впала вже на слід убивників, а одного з них мабуть арештувала. Польські джерела здогадуються, що це було політичне вбивство.

ҐРІМ УБИВ МАТІР І СИНА.

Під селом Губичі коло Борислава ґрім ударив на поле, де працювала Марія Бірман з чоловіком та її син Микола, і вбив матір та сина. Чоловік Марії Бірман працював недалеко і вийшов з випадку живий та здоровий.

ПОЖЕЖІ.

В Селиськах, пов. Перемишль, згоріли будинки Василя Поліщака і Василя Маланчука, вартости 10,000 золотих. В тім же повіті в Тарнавці згоріло господарство Василя Оксицького, а в селі Душевці згоріли три стодоли.

СЕРЖАНТ-УБИВНИК.

У Сяноці сержант Іван Будко в суперечці застрілив свого тестя Собка.

КАРА ЗА ЧЕКИ БЕЗ ПОКРИТТЯ.

В домініяльному парляменті Канади відбулося перше читання законопроєкту, який предвиджує кари за виставлення чеків до банків, в котрих нема на них покриття.

Законопроект предвиджує за першим разом кару $100 або 3 місяці вязниці, а $200 або 6 місяців вязниці за слідуючі випадки.

ОБЛАВА НА БАНДИТА.

Перед кількома днями до едмонтонського ресторану „Олимпія" зайшов в обідовій порі детектив Петерам, щоб арештувати там пошукуваного поліцією Пофенрота. Цей бандит, який уже кількома наворотами сидів у тюрмі, допустився фальшування чеків і крадежі та укривався перед поліцією.

Коли Пофенрот побачив детектива, витягнув револьвер і віддав чотири стріли до нього, які однак хибили. Детектив відповів також стрілами, однак і він не трафив бандита. Пофенрот вибіг тоді на вулицю і перебігши кілька тисяч кроків в сторону парляменту, пропав у корчах.

Поліційна облава, в якій взяла участь міська і провінціональна поліція з літаком, тревала три дні. За Пофенротом шукали в місті і на провінції, вкінці в червер, 7. травня, араштовано його в місті в бльоку Стівса. Пофенрот, якого схоплено підступом, хотів ще в останній хвилі боронитися револьвером, однак вже не вспів.

БАНДИТИ ЗАСТРІЛИЛИ ДИРЕКТОРА БАНКУ.

В пятницю рано (8 червня) у Вінніпеґу ввійшли до Домініон Банку на розі вулиць Норт Дам і Шербрук три бандити і під загрозою револьверів казали піднести вгору руки. В банку знаходилося тоді пять осіб персоналу і один посторонний чоловік. Всі піднесли руки, а не зробив того тільки директор банку П. Тукер, який добре не дочував і тому не заувважив присутности таких гостей. Тоді один з бандитів стрілив до нього два рази і смертельно його ранив. Після того бандити зрабували $6,522 і втікли автом, яке на них чекало. Ранений директор помер через пів години в шпиталі, де його перевезено.

На другий день поліція арештувала одного з бандитів, однак його імя держить в тайні. За допомогу у вишуканню двох інших бандитів назначено $7,000 нагороди.

ЯК ІНДІЯНИ ПРОДАВАЛИ ЗЕМЛЮ.

Між представниками Калґар та індіянським племенем Єарсі прийшло оноді до умови в справі купна 593 акрів з індіянської резерви. Торги йшли пиняво і минала година за годиною, а Індіяни не хотіли нічого спустити зі $100 за акер. Казали, що це земля їх предків і має для них велике історичне значіння. Вкінці один з міських радних звернув увагу індіянському ватажкови, що колиб вони пристали на таку високу ціну, то горожани міста вивішалиб усіх радних на першій-ліпшій стрічній ліхтарні.

„Вел — відповів індіянський ватажок — можливо, що це й не булаб велика втрата".

НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ.

З Москви подають, що тепер населення радянської України виносить 31,402,200 душ.

Самих Українців є коло 25 міліонів, а понад 11 міліонів є ще в російській совітській републиці.

БОЛЬШЕВИКИ КУПУЮТЬ КАНАДІЙСЬКУ ХУДОБУ.

Внаслідок масового вирізання худоби селянами перед примусовим вступленням до колхозів, в Росії відчувається велика недостача скота. Большевицький уряд задумує закупити певну скількість худоби в Канаді. Дотепер зроблено умову на доставу (аж!) 40 штук.

І СЕНАТ ТЕРПИТЬ НА БЕЗРОБІТТЯ.

Безробіття дається в знаки й канадійському сенатови. Відколи відкрито сесію, мав він усього 10 годин нарад. Причина та, що не має над чим радити, бо законодатна праця парляменту ще на добре не зачалася.

ВБИЛИ ДІВЧИНУ.

В Хомяківці, коломийського повіту, вечером хтось стрілив крізь вікно до 21-літньої дівчини Василини Грицинюк і вбив її. Куля прошила череп, спричинивши негайну смерть. Хто стріляв — не відомо.

АРЕШТУВАЛИ УРЯДОВЦЯ МИТНОЇ ДИРЕКЦІЇ.

У Львові арештували урядовця митної дирекції, Лебгарда. Він накрав грошей на суму 13,850 зол. і жив за ті гроші весело.

ФАЛЬШИВІ БОЛЬШЕВИЦЬКІ ВЕКСЛІ.

Поліція в Берліні викрила фальшиві векслі большевицької торговельної місії на суму 83,000 долярів. Поліція арештувала в звязку з тим фальшівництвом 4 большевицьких горожан. Векслі сфальшували так, що поробили дуплікати з векслів платних 1933 р.; вони мають ті самі суми й числа, що правдиві векслі.

ХТО КОГО ОБРАЗИВ?

В 1930 р. мати Аґатона Добрянського зі Знесіння несла до направи годинник. По дорозі її спинив поліцай і вилаяв, мовляв, годинник крадений. Аґатон Добрянський, почувши лайку, сказав поліцаеви кілька міцних слів і запровадив його на комісаріят, щоби подати справу до суду. Комісар поліції просив Добрянського залишити поліцая в спокою, бо такі випадки йому трапляються частіше і як піде скарга до суду, то він утратить хліб. Ця справа опинилась у городського старости і цей засудив Добрянського на 1 добу арешту. На днях Добрянський дістав візвання відсидіти цю кару.

ВІДГОМІН ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКИХ МАНІФЕСТАЦІЙ У ВЕҐРЕВИЛ.

Перед судом у Веґревил, в Алберті, відбувалася 5. і 6. травня судова розправа проти Івана Приступи і Василя Чернівчана, яких тамошній ТУРФДім оскаржував, що вони будьтоби вибили шиби в ТУРФДомі в часу протибольшевицької маніфестації, яка відбулася там 23. лютого.

Ця розправа, як і кожна інша подібна розправа, де виступають большевики, мала немало веселих моментів. Між іншим большевики, яких візвано як свідків, на запит судді один по другім заявляли, що вони віруючі і належать до автокефальної церкви. А тому, що підчас зізнань їм язики поплуталися, суддя обвинувачених звільнив і ТУРФДім не дістав кількасот долярів відшкодовання за шиби, яких так дуже хотів.

МАРЕВО ШИБЕНИЦІ В СТРИЮ.

Стрийській суд засудив Василя Сендоґу з Висович на кару смерти за те, що він зарізав свою жінку. Якщо присуд буде у Варшаві затверджений, то Сендоґу повісять.

ХОТІВ ЗАСТРІЛИТИСЯ НА НАУЦІ РЕЛІҐІЇ.

В Тарнові на науці релігії катехит питав учня 5. ґімназійної кл., Казимира Яворського. Коли Яворський не вмів відповісти на питання, катехит казав йому сісти. Яворський виняв револьвер і вистрілив собі в голову. Куля не нарушила мозку, тому Яворський може буде жити.

САМА СОБІ ВИКОПАЛА МОГИЛУ.

На передмістю Лодзі, Доли, дозорець цвинтаря побачив свіжо викопаний гріб, а в нім мертву жінку. Виявилося, що це труп 30-літньої Станислави Щепанської, яка через нужду викопала собі гріб, потім лягла в нього й отруїлась. Жахливе самовбивство безробітної викликало в Лодзі велике враження.

ЛЯХИ СУДЯТЬ ПОСОЛКУ МІЛЄНУ РУДНИЦЬКУ

СУД ПОЧАВ РОЗПРАВУ НАД ПОСОЛКОЮ, ЯКОЇ СОЙМ СУДОВИ НЕ ВИДАВ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Посолка М. Рудницька несподівано отримала завізвання на судову розправу в Старім Самборі в характері обвинуваченої за нарушення публичного спокою. Посолка не мала передтим ніякого повідомлення з канцелярії сойму, бо її справи зовсім не розбирала соймова комісія для справ реґуляміну та посольської недоторканости. Не було також вирішення плєнуму сойму про видачу, чи не видачу свого посла в руки судової влади. Більше того, посолка М. Рудницька одержала завізвання на суд, навіть не знаючи акту обвинувачення.

Посолка М. Рудницька виїхала за кордон, а тому на розправу не явилася. Заступати себе вона уповноважила адвоката Івана Максимчука. Після відчитання акту обвинувачення д-р Максимчук заперечив цілий зміст обвинувачення й застеріг собі дальшу оборону посолки М. Рудницької. Оборонець підніс такий формальний заміт проти акту обвинувачення: М. Рудницька від листопада 1930 року є посолкою до сойму польської републики й на основі постанови 21 статті конституції, без спеціяльного дозволу сойму її не можна покликати до карно-судової розправи, ані позбавляти свободи. Той учинок, за який тепер притягається до відповідальности М. Рудницьку, вона зробила тоді, коли виконувала свої посольські обовязки.

Нарешті оборонець вніс прохання відложити ведення карно-судової справи проти М. Рудницької, бо прокуратор окружного суду в Самборі не предложив, як того вимагає закон, дозволу сойму на карне переслідування посолки. Суд узгляднив цю заяву оборонця й вислав судовою дорогою до міністра справедливости у Варшаві своє рішення тимчасово припинити розправу. Міністер має рішити, чи відіслати справу М. Рудницької до сойму й зажадати її видачі судови, чи стримати розправу.

СЕЛЯНИ ТІКАЮТЬ З КОМУНІСТИЧНОГО „РАЮ".

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Краєві ґазети подають, що 14 травня перейшла Збруч ґрупа українських селян у числі 15 осіб. Втікачі кажуть, що на тім боці Збруча мало вибухнути повстання 60 сіл але ДПУ Передчасно арештувало орґанізаторів повстання й виступ не вдався. Після того селяни почали тікати від переслідування чекістів.

До Галичини пробилася покищо лиш одна ґрупа, що перебуває в околицях Копичинець. Другу ґрупу большевики на очах цих утікачів окружили в лісі, а що з нею сталося, невідомо. З ґрупи, що перейшла Збруч, один утікач утопився в ріці, а другого чекісти застрілили, коли він переправлявся через ріку. Ходять чутки, що ще кілька ґруп перебралося через Збруч в інших місцях.

Галицькі селяни, знад Збруча подають, що негайно після переправи через Збруч першої ґрупи втікачів большевики привезли автами в прикордонну смугу багато свіжого війська.

ВИСАДИЛИ В ПОВІТРЯ ШТАБ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Тут одержано відомости, що в Катеринбурзі на Уралі в помешканню штабу червоної 4-тої армії вибухла бомба. Ввесь будинок зруйновано. Вбито 20 членів штабу, а більше сотки тяжко поранено.

Місцева чека й спеціяльно прибувша комісія чекістів з Москви ведуть слідство.

БРАКУЄ МЕТАЛЮ.

МОСКВА (СССР). — Радянська преса знову бє на трівогу з приводу того, що пляни пятилітки по виробленню металю далеко не виконуються. Скрізь відчувається недостача металю, а особливо на залізницях, де тепер багато паротягів стоїть без направи задля браку відповідних частин.

Це не лише руйнує ще більше транспорт, але відбивається тяжко й на інших сторонах державного економічного життя. Ґазети складають вину за недостачу металю на робітництво, яке пиняво працює, багато пє й часто не приходить до роботи.

АМЕРИКАНСЬКІ КОМУНІСТИ ТІКАЮТЬ З „РАЮ".

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Тут стало відомо, що американські комуністи, які переїхали через Фінляндію до Росії, тепер стараються звідти вирватись. Багато з них Москва призначила для переведення колективізації господарства селянського в Карелії, або наглядати за лісними роботами.

Останнього тижня 22 американські горожани-комуністи, що недавно в ґрупі сорок осіб переїхали до Росії, просять фінський уряд дати їм візи для переїзду до Америки. Всі вони незадоволені з того, що побачили в Росії й зневірилися в комунізм. Американські й канадійські фармери, які попродали свої фарми й приїхали до Росії, тепер стараються звідти вирватись і жалують свого необачного кроку, стративши все, що мали.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗМІНА БЕЗ ЗМІНИ

Телеграфують з Варшави до американських ґазет, що нібито польська публична опінія сильно здивована новою кабінетовою зміною в Польщі.

Основою цього здивовання є те, що Пілсудський, котрий є справдішнім, хоч не формальним, диктатором у Польщі, зараз по своїм повороті з вакацій зарядив нову переміну мозків у польськім кабінеті. Він усунув полковника Валерія Славека, а на його місце покликав полковника Александра Пристора. Новий премієр це старий приятель Пілсудського, але й старий премієр не був йому чужий, бо вважався найбільше довіреним його товаришем.

Далі змінено людей на дуже важних становищах міністра торговлі й міністра фінансів. Міністром торговлі став генерал Заржицький, а міністром фінансів рідний брат Пілсудського, суддя Ян Пілсудський.

Чому саме ці зміни мали би викликувати здивування в Польщі, з донесень американських кореспондентів не видно. У широкім світі могло би викликати здивування, що до кабінету ґенералів і полковників додається ще більше ґенералів і полковників, але в Польщі це не може викликувати здивування, бо так там діялося здавна. У широкім світі може викликати здивування, що міністром торговлі стає не купець і не економіст, але ґенерал, та що міністром скарбу стає суддя, але це не може викликувати здивування в Польщі, бо польська адміністрація все думала, що вистарчає високого іменування, щоби зробити з ґенерала скарбника. У широкім світі міністра зміняють тоді, як треба змінити політику; у Польщі зміняють людей без зміни політики; але це не може бути дивним у Польщі, де справдішної політики, а тимсамим зміни політики нема. У широкім світі можуть дивуватися, що диктатор усуває собі міністра та дає його становище свому братови, але в Польщі це не дивно, бо в Польщі все „привата" була важніща ніж публична справа.

Не могло нікого здивувати й те, що Пілсудський, формально це не диктатор, зміняє собі міністрів по своїй забаганці, але й до цього чейже давно вже був час у Польщі привикнути.

Дійсно здивувати могло хіба одно, а саме: чи нема яких глибших причин поза цими змінами. Чи не є ці зміни приготуванням до якогось дальшого кроку в краю, або поза його границями? Можливо, що воно так, але не виключене, що інакше. Будучність покаже. Хочби навіть не було ніякої причини, то й тоді Польщі нічого дивуватися. Діялися вже в Польщі нераз великі зміни без розумної причини й проти розумної причини. Не дурно ж і самі Поляки говорили: „Польска нєржондем стоі".

ПОЛЬСЬКІ НАСТУПИ НА УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ

(Лист з Галичини).

Цинізм, це явне безоглядне заперечення всяких засад моралі; фарисейство, це прикривання неестетичности-криклдивим голошенням ідей високої моралі. Цинікови байдуже, чиї ідеї він висміває; фарисей добирає собі як фірму саме найкращі ідеї, найсвятіші ідеали найпопулярніших, найбільше світом шанованих осіб. Цинік, —правда, убиває; та його пізнаєш здалека по його вигляді, по його мові; фарисей — це скритовбивник, удає найкращого приятеля, та хто не з ним, того тихцем спряче, убє та й ще заголосить — от кара божа. Ох, вже краще цинік, — не хочеш, не віриш йому, не слухаєш, та живеш. Він собі, а ти собі. Фарисей — ні, не дасть тобі жити, коли бачить, що ти його псуєш інтерес, знищить тебе, убє, ще й голоситиме, що ти сам був антихристом і йому належиться вдячність цілого світа за те, що увільнив його від тебе. Убє ще й того, хто тебе згадуватиме. Найгіршим ворогом кожної ідеї — це фарисей. Длятого ненавидів їх і виганяв зі святинь, і бив їх навіть Ісус Христос.

І скавтова ідея теж гарна, теж велика, здавалось би новітньо подумана, тверезо, реально, практично, з життя для життя. Здавалось би — лицемірству немає в неї місця, бо і на що? Цеж збратання всіх на рівних правах, в імя, під прапором безкорисної ідеї, без ніякого й нічийого інтересу, просто: „жиймо й даймо іншим жити". Ей коби то!

Ті браття... Ті браття Славяни довго передумували, як би то, так, бачите, щоб не лишити ніяких слідів, навіть з пальців (матерія для дактильоскопів), якби то позбутися зі світа ненависного, хоч братнього українського Пласту. Виростав, розвивався щораз краще — не було за що загачити. Що тут робити? Ба, вже і світ широкий почали ним цікавитись, а далі на міжнародньому джемборі появляються його форпости... Братерство братерством, та що далі? Далі це настирливе українське племя, якому в краю не годен заткати рота, щоб не говорило по українськи, виде вам цілою гурмою на міжнародній здвиг ще й з жовтоблакитним прапором, а тоді — де ми, Поляки, з цілою нашою домашньою політикою? Нема виходу: або їм гинути, або нам не жити. Ану, великий крик (як то Поляки вміють робити)! Гей, польське лицарство, в імя святого великомученика Юрія, патрона скавтів, виправа на український смока, на тих бандитів, саботажистів, і т. д., і т. д., на українських „пластунів". Поліція. Замикати їх, ловити, бити, скаржити до судів, Пласт розвязати, все, що ним пахне, сконфіскувати, знищити, щоб і сліду не залишилося...

Сталося, в імя всесвітньої ідеї братерства, в імя того архипольського архикатолицизму, в імя всіх найвищих ідеалів людства. Немає українського Пласту, немає одностроїв, немає тої пластової лелійки з тризубом, немає тих поїздок, не чути української пісні, немає тих масових таборів, що то їх тут і там похвалив необережний Поляк — немає. Спокій, тишина.

Та отака тишина як у совісти вбивника. Ніби спокій, а в нутрі якийсь жах — щоб не відкрили. Ніби хто? Ну, хто. Та оті, що то їх ідея, оті, що, мовляв, „найбільше мають до говорення про цей скавтовий, вимріяний, райський мир і братолюбіє між людьми. Цей внутрішній жах все псує високоскавтовий тон декламації; попадаємо, значить, в дразливий настрій...

Читайте в цьогорічних трох перших числах „Гарцмістржа", органу начального проводу польських скавтів; тих, значить, які викладають польській молоді всесвітню скавтову ідею, таке (очевидно по польськи): „Конференція скавтова польсько-чеська в Катовіцах — Вислідк нарад, точка 2.) „Начальництво связу має дістово виступити до З (віонзку) Г (арцерства) П (ольскєго) і до Бюра Міжнародного з поганьбленням (потемпєнєм) акції псевдоскавтової (подумайте! організації еміграційної української в Чехії, понижаючої Польщу в очах організацій скавтових світа". Далі т. 3.) „Свяе дає гарантію, що в празьких торжествах українська справа не буде порушена в формі ніяких внутрішніх ні вніщних виступів".

А в рубриці „Зі скавтового світа" читаємо таке: „Пропаґанда „Пластів": „Українська Пластова Команда в Чехословацькій Републиці розіслала до скавтових організацій цілого світа і до Міжнародного Бюра відозву, в якій острими словами протестує проти „нечуваного терору і переслідування української молоді, зокрема українських скавтів польським правительством і людности Західної України, окупованої тепер Польщею".

Твердиться там, що „існування поверх 5,000 слуханих і здисциплінованих хлопців і дівчат-скавтів, згуртованих в поверх 200 дружинах в усіх містах і більших селах Західної України" було зовсім легальне, а працювали пласти „успішно — для виховання і поступу цивілізації і моральности поміж молодим поколінням, а також в цілі поширання розвою братерських зносин зі скавтами інших народів". Відозва заключає для кождого, що знає відносини в Малопольщі Східній (себто в Східній Галичині), стільки фальшів (подумайте!), що речення „навіть польські скавти є так фанатичні й народово неграмотні, що зовсім годяться і попирають політику і тактику Поляків проти Українців" — видається неминною недокладністю, коли закидається гарцєжам „фанатизм" і „нетолеранцію". Відомо преціль, що існують в З. Г. П. або під опікою З. Г. П. дружини російські і литовські (українські очевидно не заслугують на „опіку". — Прим. наша), яким „фанатичне" і „нетолерантне" Гарцерство польське ніяк не перешкаджає. Доказом відношення власти державної і гарцерської до дружин народніх меншин є пр., що литовська дружина брала участь у здвизі в Ковні, користає з помочі в таборуванню нарівні з дружинами польськими і т. д. Начальництво З. Г. П. інтервеніювало вже в справі пластової відозви у начальної власти чехословацької скавтової організації і приготовляє спростування для Міжнародного Бюра і скавтових організацій".

А ще в 3. числі цьогож часопису, в тій самій рубриці, з уступі „Міжнародня Конференція Скавтова" — коротка вістка, яка слідує після запевнень (теж братерських), що ніодна німецька скавтова організація певно не буде прийнята до Міжнародного Бюра.

Сказано там: „По інформаціям з Міжнародного Бюра деякі англійські збори мають намір порушити справу ліквідації „Пласту". — Ну, досить. Бачите, що за сміливість, сказаліб арогантія, у тих клятих Українців, що не мовчать і не проявляють вдячности розвязання їм Пласту, до того брешуть, що їх болить, як їм від збиття тіло кусіями відпадає, та й що їм непріємно за скавтову ідею сидіти по казаматах в той час, як польські скавти їдуть до Праги реклямувати польське братолюбіє. Но, але то скажеться там, кому треба, в Міжнародньому Бюрі і спростується славну на ввесь світ „пацифікацію" і очевидно, що такому „лицарству" як Польща, з такими „лицарськими" традиціями, напевно повірять. Зрештою, цитьте скавтова братіє цілого світа; про домашні справи Польщі ані слова, бо „ми дуже ображені" і взагалі нечемно говорити комусь таке, що йому непріємно слухати. Біда, що це в Празі, бо якби то так у Варшаві або у Львові, то — ні, найкраще відбути би той зїзд у Бжесцю: там учать добре не говорити про справи непріємні. А ті польські братолюбні, скавтові скавти в справі Бжесця теж не мали нічого до замічення.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ВІЛКС БЕРІ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться 7-го червня, зараз по Сл. Божій, в гали парафіяльний. Проситься членів прибути на мітінг, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член підлягає карі після статуте. — Петро Фіняк.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 6-го червня, в годині 7.30 ввечір, під ч. 435 Мейн ул. Проситься усіх прибути на час, бо є важні справи до полагодження. Будеться роздавати тікети на пікнік, котрий відбудеться 21 червня. Кождий член обовязаний взяти два тікети. Упоминається довгуючих вирівнати свої вкладки, бо впротивнім разі будуть суспендовані. — В. Семенина, предс.; В. Матвіяс, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Жеребецька Любов, від. 144, подає до відома, що місячні збори відбудуться в суботу, 6-го червня, точно в годині 8-ій ввечір, в У. Н. Домі, 217-19 Іст 6-то вул. Взивається усіх членів явитись на сі збори, бо неявившіся заплатять кару після статута. — Ст. Опришко, рек. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388, повідомляє, що надзвичайний мітінг відбудеться в неділю, 7. червня, в годині 1-ій пополудни, в гали У. Н. Дому, 4-та і Ворд ул. Є важні справи до полагодження. — Петро Пазюк, предс.; Стефан Верещак, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Василия, від. 168, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінг відбудеться 7-го червня, в годині 3-тій пополудни, в галі Ів. Ваверчака, 782 Стейт ул. Проситься усіх членів явитись на означений час. Не явившийся член буде караний 50 центів, а урядник 1 дол. Програма піврічного мітінгу буде слідуюча: Справоздання уряду і контрольорів з приходів і розходів за 6 місяців 1931 року і другі важні справи, котрих не можна полагоджувати на місячних мітінгах. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Гр. Дячишин, гол.; Гр. Бабин, кас.; Ник. Пащин, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 367, повідомляє своїх членів, що місячний і піврічний мітінг відбудеться у вівторок, 9-го червня, в годині 7.30 ввечір, в гали церковній, де звичайно. Обовязком кождого члена явитись на мітінгу, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих проситься прийти на мітінг і заплатити розмет, бо в противнім разі будуть суспендовані, без ріжниці, хто це буде, бо каса товариства не може більше за них платити. Товариші, присднуйте як найбільше членів нових членів до Товариства і У. Н. Союза, та покажім тим щиру працю як для Товариства так і для У. Н. Союза. Котрі члене ще не вписали своїх дітей, то проситься вписати їх на сім мітінгу. — Н. Сорохтей, предс.; Д. Сподарик, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, повідомляє сею дорогою всіх членів, що на минувших зборах запала ухвала, щоби в ціли привернення порядку застановити звичай кредитовання вкладок членам, бо чим раз частіше трафлялося, що відділова каса закладала за члена вкладки по кілька місяців, аж поки довг дійшов суми кількадесяти долярів, а тоді члени казали себе суспендувати, насміхаючися з урядників, що помимо заказу статута дозволили відділову касу натягнути. Дальше тому, щоби членів привчити порядку реґулярного плачення вкладок і сходитися на час на мітінги, а не сходитися через 5 або 6 годин, надуживаючи терпеливости урядників, що так довго за членами мусять чекати, начеб се були платні слуги, або асекураційні агенти. Вкінци тому, щоби кождий платив вкладки при свідках на мітінгах і міг бути відповідно посвітований, а не по хатах і поза мітінги, з чого часто виходять непорозуміння і помилки.

Ухвалено, що слідуючі збори відбудуться дня 10-го червня, точно від години 1-шої до год. 2-гої пополудни. Хто не явиться буде караний після статута. Члени, що вже довгують по 3 місяці, будуть суспендовані, коли не вирівнають залеглих вкладок. Плачення поза мітінгом, а так само затягання довгу в той спосіб, що інтересовані не являються, не буде більше толероване.

Остерігається, отже всіх членів, щоби членських обовязків не легковажили і самі про себе дбали, бо в противнім разі наразять себе на непріемности. Мітінги мусять зачинатися точно в означеній годині і правильно і скоро кінчитися, тимбільше, що надходять часи літньої горячки, коли півтора години на зложення вкладок і обради повинно вистарчити. — А. Патра, предс.

Малий Богданко занедужав. Мати покликала лікаря. Лікар оглянув хлопця при помочі лікарської слухавки. Вечором батько вернувся до дому, синок чваниться:

— Тату, до мене приходив доктор і розмовляв телефонічно з моїм животиком.

Д-р А. Т. Кібзей.

СПОМИНИ З ПОБУТУ НА УКРАЇНІ.

(21)

Д-р Ш. відспівав нам навіть добре пісню „Очи чорні"; Лідія відспівала циганську пісню „Пращай, пращай, любая деревня", — повно було гумору й веселости так, що ми й не спостереглися як вже причалили човном до берега та станули у Вишгороді. Ми підтягнули човен під беріг, повиладили на пісок (довкруги можна тут було бачити якісь пісочні землі). Недалеко побачили ми над водою гурток жінок і дівчат, що цікаво стали нам приглядатися. Дві з них прали білизну в Дніпрі. Гофман зняв кілька фотографій; дещо ми розпиталися у жінок і рішили йти до села, що лежало за горбком.

Старий рибак.

Йдучи берегом Дніпра, ми стрінули якогось чоловіка, літ 70, що сидів над водою й ловив рибу. Я і пан Стібенс приступили до нього. Я перший відозвався до рибака:

„Здорові були, дядьку! Якже, нема риби?"

„Нема" — каже — „може під вечір буде."

Я питався дальше:

„Як вам живеться, чи вдоволені ви з теперішнього ладу? Ви комуніст, ні?"

„Ні!" — каже — „най їх шляк трафить, я не комуніст!" скричав старий на увесь голос.

Я самий зляканся крику старого рибака й зачав перестерігати його, що так не можна говорити, бо міг би хтось почути, а то й біда буде. Старий став оповідати мені та виправдуватися, що він нічого не боїться, що він вже застарий і що йому нічого не годні зробити. До комунізму, мовляв — він не належить і не інтересується ним; зловить собі рибу в Дніпрі, хліб має свій і нікому в ласку не стоїть.

Так ми й лишили старого в спокою, попращалися з ним, а йдучи в село, я перекладав Стебінсови все, про що ми розмовляли та що він говорив. Стебінс дуже цікавився та оповідав мені, що й він стрічався з подібними випадками в Москві та в Ленінграді.

У Вишгороді.

Ось ми були вже в селі. Село складалося з кількадесяти хат, положених на пісочних землях та витлядало не дуже заможне. Ми перейшлися повздовж і впоперек села. Людей не багато можна було бачити, бо мабуть всі робучі були десь в полі при праці. Бачили ми лиш кількох жінок, дівчат та менших дітей. Ми зацікавилися одною дівчиною, котра якраз переходила попри нас. Висока, струнка, в українській вишиваній сорочці, дуже вродлива. Я зараз зачав з нею розмову й довідався, що її імя Ольга. Запросила нас до своєї хати й ми всі шнурком пішли за нею.

Селянська хата у Вишгороді мало що ріжниться від галицької. Була це звичайна ліпянка, соломою крита. В середині складалася з двох кімнат, з котрих одна — це кухня, а друга — світлиця. В кухні була навіть така сама піч, де печеться хліб; а навіть подібні образи, розвішені в хаті на стінах так, як звичайно в галицьких хатах. Я й д-р Ш. відгравали тут велику ролю, бо Ольга й її родичі лиш з нами могли розмовитись. Вони гостили нас квасним молоком і житним хлібом. Потім Ольга принесла вже доспілі помідори, котрі й американські туристи їли. Ми запропонували, що хочемо Ольгу зфотографувати. Вона дуже втішилася і зараз пішла вибратися в святочну одежу та за кілька хвилин це вже не була та-сама Ольга, але наче писанка, хороша, чорноброва українська дівчина. Вбрада на себе що найкращу вишивану сорочку, волосся прикрасила якимись стяжками, на ноги взяла червоні чобітки так, що хоч дивись, прямо чарує... І аж тоді я побачив, де якраз наша Україна, де наші народні українські оили, де наша традиція, артизм та культурні здобутки. Нам не треба було йти до театру. Ось перед нами стояла Ольга неначе на сцені в „Запорожці за Дунаєм"...

Села й тільки українські села й є останеться українськими, чи в Галичині чи на Великій Україні. І тут якраз лежить наша народня сила, тут наша історія-бувальщина, тут наша культурна й державна будучність; треба нам лиш навчитися, як її вихісновати для українського державного будівництва.

Батько Ольги дуже цікавився нами, обводив нас по своєму господарстві, показував свій город та розказував, як йому живеться. Говорив, що живеться йому „й добре й не добре"; поля багато не має, і заробітку нема ніякого, а найбільше жили з того, що вивозили на базар до Києва сир, яйця, масло, молоко, кури і т. і. Я питався його, чи лішпе йому живеться тепер, чи як було за давних царських часів. Він лиш плечима здвигнув, широкими очима поглянув на мене, але відповіді не дав... Я зараз зрозумів, що більше допитуватися не треба. Всеж таки старий рибак був супроти мене більше щирий і відважний, а тому більше подобався мені.

Ціле село Вишгород було в моїх очах ніщо інше як правдиве українське село з такими самими людьми, які я бачив на базарі у Києві. Вони й жили з того, що продавали до міста прибутки з свого господарства і якраз вони мали бути тими ненавидними „куркулями". Та у Вишгороді справді не бачив ніяких „куркулів".

Купивши помідорів, трохи сира і т. і., ми рішили вертатися до Києва. Та п. Стебінс все ще таки наставав на те, що мовляв — мусимо побачити українське весілля. Річ у тому, що перед його відїздом з Ню Йорку до СССР російські агенти вневняли його, що як тільки прийде на українське село, то зараз побачить українське весілля, козаків у широких, синіх штанах, витинаючих гопака на вулиці при звуках цимбалів, балалайки і т. п.

П. Стебінс показував нам навіть програму подорожі по Росії й Україні, яку йому дали агенти в Ню Йорку, й на тій програмі, призначеній очевидно для туристів, було таки намальоване щось в роді українського весілля, як то козаки з дівчатами гуляють по селі... „А от — каже п. Стебінс — маєте тут чорне на білім; таки мусимо побачити весілля!" Нам тяжко прийшлося переконувати п. Стебінса, що якраз під цю пору нема в селі ні весілля, ні музики, бо це зрештою будний день, люде на роботі в полі, а чекати на те, доки хтось буде женитися, то хто зна, чи нам оплатилось. Та п. Стебінс уперто обстоював при свойому, ще раз показував нам на проспектах, одержаних в Ню Йорку, все як було написано, що можна в селі бачити, між іншим й українське весілля. Але наша офіціяльна провідотка-Жидівочка просила нас вибачити та оправдувалася, як могла. Казала, що лиш в неділю можна бачити танці й чути музику, але не скорше. З тим ми мусіли погодитись.

Так ми, повертаючись, були вже й над берегом Дніпра, розмовляючи та дискутуючи між собою. Ми вже в човен, попивали вино, їли помідори і мельони та приспівували. Човен плив скорше за водою, так, що майже за годину ми вже були у Києві.

Сонце хилилося до заходу. Ми розпрощались і пішли в свої кватири.

В Українськім Кіно-театрі.

У Києві є багато театрів і кіно-театрів. Щодо театрів, то крім Київської Державної Опери (театр ім. Лібкнехта, при Театральнім майдані) є Державний Український Драматичний Театр ім. Ів. Франка; Держтеатр для дітей ім. Ів. Франка; Ляльковий театр для дітей молодшого віку; театр для робітничої молоді „ТРОМ" є й театри для Москалів та Жидів, як приміром Державний Театр Російської Драми, названий неначе на іронію „Театр ім. Шевченка" при вул. Леніна, й врешті Київський Еврейський Театр ім. Гольдфадена при вул. Воровського ч. 43.

Щодо українських кіно-театрів, то всі вони, крім двох, що під той час були в аренді, находяться під Всеукраїнським Фото-Кіно-Управлінням, т. зв. „ВУФКУ", яке міститься при бульварі Шевченка ч. 12 і має своє представництво також у Москві. Кіно-фабрики ВУФК-у находяться у Києві й Одесі. Будування київської кіно-фабрики закінчено в р. 1928. Павільон для здіймання має площу 3,400 кв. метрів. На фабриці можуть працювати 15 режисерських груп.

Взагалі всіх кіно-театрів на Україні було в р. 1929 біля 2,000, а в Києві теж чимало, особливо при вул. Воровського.

По повороті з Вишгорода, по вечері та по короткім відпочинку я пішов до одного з українських кіно-театрів. Зазначую, що це „українській" кіно-театр тому, бо у Києві — як мені говорили — всі вистави в кінотеатрах відбуваються в українській мові. Білети вступу друковані по українськи. На білеті написано було: „Держкіно. Квиток № 08647-ж. Місце... Ціна квитка 85 коп.", з чого 11 копійок припадає на податок і т. і. Ціни для урядовців, салдатів і студентів значно нижчі.

Будинок, в якім містився цей кіно-театр, був старий, видно перебудований з якогось другого будинку. Американців, що привик до величавих театрів в Ню Йорку чи в Дітройті, ніяк не може робити навіть порівнання цих театрів до київських.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЕ ДАВАЙМО МАРНУВАТИСЯ ТАЛАНАМ.

Раз-у-раз чути в нас ріжні голоси на тему, що ми маємо мало здібних політиків, письменників, малярів, артистів і т. п.

Та нарікати то ми вміємо, а-ле застановитися над причинами цього, то вже тяжче, а вже подумати про те, чи не можна би цьому лиху зарадити, то це вже для нас забогато. А чейже самі знаємо добре, що наші діти є спосібні, бо вибиваються в школах на перше місце. Біда тільки, що потім десь губляться.

В першу чергу треба зазначити, що ми ще й досі не навчилися цінити як слід науки. Тому ми як одиниці, громада й нація не докладаємо таких зусиль, щоби не марнувалися наші таланти, або щоби не пропадали десь між чужими.

Памятаймо, що ми не були би мали і нашого Шевченка. Був би пропав зі своїм талантом на селі при звичайній роботі. І тільки та щаслива обставина, що його біда вигнала з села, а ще більше те, що знайшлися люди, котрі пізнали його талан і йому допомогли, вратували нам Шевченка як генія українського народу.

Таких геніїв були би ми певно видали більше, але вони пропали, бо ми замало прикладаємо уваги до таких річей.

Оті роздумування прийшли мені до голови, коли я прочитав, що наша молоденька, бідна дівчина **Марія Заходник**, з Менвил, Р. Ай., одержала першу нагороду за написану нею театральну штуку. Бо не міг я надивуватися, як та наша дівчинка, котра ходить вечерами до гай скул і є дочкою нашого бідного робітника, могла добитися такої почести від такої організації як Дочки Американської Революції, бо саме отта організація оголосила конкурс на таку штуку, написану молодими дівчатами, котрі ходять до школи. І одержала такі театральні штуки від 48 стейтів. Кождий стейт влаштовував у себе конкурс і висилав до Вашингтону найкращу штуку.

Наша українська дівчина, Марія Заходник, одержала першу нагороду на національнім конкурсі у Вашингтоні. Місцеві американські газети донесли, що стейт Род Айленд став першим, бо Мисс Заходник походить з того стейту.

Батько п-ни Заходник є свідомим чоловіком і добрим Українцем і є членом У. Н. Союза. Але є бідним зарібником, чоловіком старшим і батьком 9 дітей. Марія ходить вечерами до гай скул, а тепер хоче піти до шпиталю, щоби вчитися на норзку, бо треба заробляти на хліб.

Чи це не дає нам богато до думання? Марія Заходник є з українською дівчиною. І має талан. Це вже признали чужі люди. Коли стане норзкою, то це буде змарнування її природнього талану, бо видно, що має талан до писання, та ще й замилування до цього. А на мою думку, ми не повинні допустити до того, щоби такий талан марнувався. Це можна легко зробити, як би місцеві й околичні наші товариства зійшлись і порадились, як таскій дівчині допомогти, щоби вона покінчила школи і могла віддатися тій праці, з якої може бути слава для цілої нашої іміграції, а то й цілого нашого народу.

Чим більше будемо в Америці видавати з себе визначних людей, тим довше будемо тут національно жити. І от через те не даваймо марнуватися нашим молодим таланам.

Йосиф Ірза,
робітник з Вунсакет, Р. Ай.

КОНКУРС

Український Народний Союз шукає за місцем на фармі, для переведення школи-курсу пластових інструкторів, підчас наближаючихся шкільних ферій-вакацій. Фарма має бути положена в здоровій гірській околиці, у віддаленню 30 до 50 миль від Джерзи Сіти, Н. Дж., в сіти сталої комунікації автом, залізницею, почтою й телефоном, в околиці, менше залюдненій та надаючійся для дальших прогульок і пластових вправ.

Першенство мають українські фарми, які кромі відповідного місця під пластовий обоз зобовяжуться в потребі дати домівку і готовий харч для 15 до 20 осіб одноразово, тай подадуть найнижчу оферту і найдогідніші умови.

Оферти мають бути на письмі, та мають подати: опис фарми і околиці, телефону, почтової адреси, дороговказ, як там дістатися залізницею і автомобілем, розмір і числа кімнат, ціни за мешкання з харчем і особно без харчу тижнево від особи, а особно ціну за привілей розложення обозу — кемпи за цілий час вакацій, ак також всякі інші евентуальні умови. Оферти посилати до головної канцелярії У. Н. Союза 81-83 Гренд ул., Джерзи Сити, Н. Дж., до суботи, дня 20. червня 1931 р., до год. 12 в полудне.

КОНКУРС

Український Народний Союз потребує кваліфікованих осіб до помочи в улаштованню школи — курсу пластових інструкторів, в часі наближаючихся шкільних ферій — вакацій. Курс буде тревати по 1 — 2 тижнів кожний. На протязі двох місяців вакацій буде їх кілька в той спосіб, що одна група курсантів, 15 до 20 осіб, по відбуттю науки відіде, а на їх місце приїде друга така група.

Потрібно:

1. Управителя(льки): Мусить бути американським пластуном(кою) в рандзі скавтмайстра. На цілий час вакацій.

2. Інструктори-(ки). Мусять бути американськими старшими пластунами(ками). На цілий час вакацій.

3. Одного лікаря і лікарки. Мусять бути в можности бодай по два рази в тиждень відвідати пластовий обоз і бути в можности прибути на кождочасне телефонічне завізвання.

Кандидати мусять бути люди молоді, обзнакомлені з пластовим рухом в Америці й українським у Галичині, володіти добре українською мовою. Першенство матимуть члени У. Н. Союза і такі, що податуть найнижчу оферту щодо гонорару, вимог і умов.

Зголошення на письмі в українській мові, найпізніше до полудня, дня 20 червня 1931 р., приймає гол. канцелярія У. Н. Союза під ч. 81-83 Гренд ул. в Джерзи Сіти, Н. Дж.

КОНКУРС

Потрібно хлопців і дівчат, у віці від 16 до 20 літ, на курс пластових інструкторів-лідерів, улаштований заходом У. Н. Союза, на один котрийбудь тиждень підчас надходячих шкільних ферій-вакацій, то є в часі від початку липня до кінця серпня 1931 р. в околиці Джерзи Сіти, Н. Дж.

Від кандидатів(ок) вимагається:

1. Членства в Українськім Народнім Союзі;
2. Знання української мови словом і письмом;
3. Скінчених двох літ науки вищої школи „Гай Скул";
4. Лікарського свідоцтва доброго стану здоровля;
5. Поручення — рекомендації місцевого відділу У. Н. Союза;
6. Покриття кошту одіння, подорожі в обі сторони й покрие $7 за тиждень та
7. Приняти зобовязання організувати і вести пластові гуртки в своїй місцевости.

Кандидати є управнені старатися о матеріяльну поміч від місцевих відділів У. Н. Союза.

Головна управа покриє кошт обозу, інструкторів і кошт опіки.

Ті, що по скінченню курсу, вернувшись домів, зорганізують і дадуть провід пластовому рухови в своїй місцевости і околици, будуть відповідно нагороджені.

Зголошення в українській мові на письмі враз з виміненими залучниками приймає головна канцелярія У. Н. Союза 81-88 Гренд ул. Джерзи Сіти, Н. Дж., до суботи в полудне, дня 20 червня 1931 р.

І. Бондар.

ЦИМ ПЕРЕМОЖЕШ

(Поширення української штуки в Америці).

(3,

Отже в нас в Америці почала пробивати свій шлях до широкого світу: зпочатку народня пісня, а потім народня музика. Відродившись в гуштанні нашої еміграції й під проводом майстрів, перейшли вони від виступів серед еміграції самої вже до виступів перед широкою авдиторією чужинців. Наприклад, на радіо все більше й більше починає звучати українська народня пісня й музика в виконанню українських народніх хорів, орхестр та окремих артистів, що вийшли з глибин народу. Правда, ще деякі чужинці артисти, або свої власні перевертні, підносять чужинцям українську пісню та музику як „русскую". Та коли ми витворимо більше скількістю й повнішиммо свої національні хори й орхестри, тоді для тих ласих на чуже не лишиться що красти, або їх легко піймають навіть чужинці з крадеким. Це буде найліпший спосіб охорони наших національних скарбів.

Український народні танки.

Найпізніше серед українскої еміграції в Америці появилося відродження українського національного танку. Почалося воно з часу прибуття до Америки В. Авраменка й при енергійній його праці захопило, здається, найширші кола української молодої генерації. Це мабуть тому, що взагалі народнього танку можна скорше вивчитися ніж співу й музики. Для танку зовсім не потрібно співучого голосу й не потрібно таких високих музичних якостей, як для орхестри, чи взагалі для гри на якомусь інструменті. Крім того техніка танку значно лекша від техніки співу й музики, тому її вивчення дає скорші й яскравіші наслідки. Це імпонує нашим людям, а крім того ритм і примітивна краса нашого танку, сполучена з чудовими українськими строями, найбільше вабить глядача та найбільше стає цікавою й зрозумілою для чужинця.

До приізду В. Авраменка в Америку тут можна було бачити „українські" танки в виконанню Жидів з України, в виконанню Москалів чи ріжних „Малоросов", або таки й у виконанню „свідомих" Українців, чи під проводом учителів, партачів „українського" танку. Та все те було далеко не українське й не народне. То все була карикатура й глум над українським танком. Оті всі присюди дівчат підчас танку — таке огидне явище, що колиб якась дівчина чи молодиця підчас танку на селі пішла в присюди, то її навіть не взважлиб неморальною, чи якою іншою, яку треба післати до дому божевільних, а просто сказалиб, що „сказилася баба", бо це таке непригодне українському народному мистецтву, українській моралі та розумінню краси. Своєю працею в Америці В. Авраменко показав дійсну природу й красу українського народного танку й нею захопив український загал, а тепер почав захоплювати й чужинців. Та це лише початки праці, це лише перші кроки відродженого українського танку. Ще сам майстер шукає все нових і ліпших форм своєї вигляди, ще в руках його нема відповідного інструменту, добре технічно виробленних танцюристів.

Гарне виконання танку також вимагає великих зусиль та великої праці над собою танцюристів. Перші ефекти осягаються скоро, але вдосконалення техніки вимагає такої великої праці, як навчання співу, чи музики. Помилково міркує той, хто думає, що можна танку остаточно навчитися за три місяці, за шість місяців чи навіть за рік. Навчитися танцювати можна за цей час, і навіть добре танцювати, але цим своїм танцем виявити все те, що можна видобути з танців узагалі, а з українського танку спеціяльно, то для цього треба працювати роками, й пильно працювати.

Візьміть для прикладу наших селянських танцюристів, які танцюють одиночні танки, парні, групові чи масові. Отже вони починають танцювати свої танки ще з дитинства на селі, танцюють їх довгими роками, часто таки до вже дуже поважних років. А цеж дійсно є кольосальна праця, це великий труд для набуття певної техніки танцю. Тому лише ті в селах, що такий труд перенесуть і виявлять певні таланти, вибиваються на признання народніх танцюристів. Отсе я подаю длятого, щоб наші емігранти, а передовсім батьки, що посилають своїх дітей до навчання танку, а також самі танцюристи знали й памятали, що й танку треба вчитися довго, а потім регулярно й уперто вправлятися, щоби набути відповідної техніки та краси в рухах і жестах, аби щоб того не стратити, що вже набуто.

Пишу те длятого, щоб наші глядачі вже тепер знали, що коли вони бачать перед собою український народній танок, то щоб памятали, що це лише початки танку, що це лише перші кроки, й незважаючи на певні, українських молодих танцюристів. Для удосконалення й дальшого розвитку нашого танкового мистецтва треба працювати таксамо регулярно й довго, як ми працюємо для вишколення хорів, для вишколення окремих співаків, музикантів, чи цілих орхестр. Тому школи танків не можуть бути лише тимчасовими, лише короткотревалими, бо за короткий час не можна навчити танцюристів добре танцювати та не можна вивести відповідно групові українські танки.

(Конець буде)

104,806 ІМІГРАНТІВ.

На запит посла М. Лучковича міністер іміграції Гордон відповів, що в минулому році прибуло до Канади 104,806 нових імігрантів.

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА, яке відбулося на днях від 16. до 20. лютого 1931 р.

(Продовження).

(26)

Звіт головного радного Стефана Слободяна.

Хвальний Уряде!

От приходиться мені вже другий раз складати своє справоздання як головного радного У. Н. Союза. Богато до сказання не маю, хоч праці було богато.

Пристосовуючись до ухвали річного засідання минулого року, скликав я збори відділів У. Н. Союза в Філаделфії з самих урядників відділових та здав справоздання з річного засідання. Я просив, щоби урядники старалися працювати для добра У. Н. Союза та щоб записували нових членів до Союза, молодих та здорових, а заразом просив, щоб по відділах аґітували за Сиротинець та старалися, щоб записувати до Укр. Мол. Союза, як також орґанізували пластунів.

Розвелася ширша дискусія над Сиротинцем при У. Н. Союзі. Було оскарження, що головні секретарі беруть платні за роботу з жертв, котрі були призначені на Сиротинець. Однак я відповів, що колись напливало більше грошей, тому там робив окремий робітник, але коли прийшла нова екзекутива, то того робітника звільнили, а секретарі роблять задармо.

Відтак я скликав другий раз засідання відділових урядників, на котрім був також присутний Теодор Свистун, котрий має Відділ Пластунів і він є його скавт-майстром. Справу обговорено обширніше й урядники зобовязалися на своїх засіданнях аґітувати за пластунів. Відділові урядники ухвалили також, щоб покликати филаделфійський комітет Сиротинця, щоби здав справоздання та щоб щось робив або другим дав нагоду до праці. Я написав листа до секретаря М. Рибака, однак він не скликав комітету, ані не дав відповіди на мій лист. Потім прийшло літо, тому та справа залишилась. Однак відділові урядники перевели ухвалу, щоб кождий член жертвував по 50 центів на Сиротинець, що деякі зробили.

Щодо відділів Союзових, то здам справоздання за порядком.

В березні я відвідав Тов. „Згода", від. 62, та переконався, що у відділі були непорядки через брак грошей, котрих старий уряд не передав новому. Тому було непорозуміння, однак висліду не годен було зробити, тому я поїхав другий раз та сконтролював їх книжки і дійсно переконався, що бракувало в касі грошей. На мітінґу я перевів ухвалу, що члени мають вибрати мировий суд, що вони зробили і бувші урядники обіцяли гроші зложити. Відтак член Бідей вніс зажалення, що уряд не хотів від нього взяти місячної вкладки і його суспендовано. На зборах я полагодив справу, але з застереженням, що він заплатить усі залеглости та має взяти переступний лист в січни.

Таксамо я написав листа до від. 105 У. Н. Союза, бо в тім відділі вибрано предсідателя, П. Чорного, котрий був також предсідателем другої запомогової орґанізації. Члени не хотіли мене послухати, тому писали аж до головної канцелярії з запитом, чи головний радний має обстоювати статут (§ 351). Дістали відповідь і я був на засіданню та вирішив справу в користь Союза, що він зрезиґнував з предсідателя другої орґанізації, а оставсь у відділі 105.

Я також дістав припоручення з головної канцелярії, що у від. 268 були непорядки, а то через бувшого секретаря відділового. Новий секретар повинаходив помилки і я скликав урядників відділових та переконав їх, що можна, а чого не можна. Урядники заплатили всі залеглости, котрі я переслав до головної канцелярії. Таксамо був я на їх засіданню відділовім та знайшов все в порядку, а збори провадять після статута. Я аґітував за молодіж.

Рівнож відвідав я у Бріджпорт, Па., два відділи У. Н. Союза, а то 15 і 383, і скликав урядників тих відділів та переконався, що між ними нема згоди, бо урядники обжаловували одні других, однак я їх погодив та просив, щоб старались орґанізувати дітей, а заразом переслав просьбу до головної канцелярії, щоб вислали чартер новому відділови.

Відтак я відвідав від. 321 У. Н. Союза у Фініксвіл, Па. На засіданню я знайшов взірцевий порядок та старався, щоб там заложили Укр. Пласт, але це відложили на пізніше, і аґітував за Сиротинець, щоб складали жертви. Однак секретар відділовий жалувався, що він хотів дістати адресар У. Н. Союза, а голов. секр. відмовився, тому вони тепер Сиротинець не зовсім попирають. Але я відповів, що уряд не може нікому адресаря видавати, тому, що деякі аґенції використували би членів і відділи Союза до особистих цілей. Між іншим я відвідав великий заклад Стейтовий Сиротинець у Фініксвіл і переконався, що там було 1,250 людей, а завідатель говорив, що його коштує утримати одну дитину 11 центів, робітника 50 цнт., учителів і норсок 70 цнт., а доктора 80 цнт. і дає 4 рази на день їсти. Розуміється, що там плекають свою городину, садовину, кури, безроги, корови, коні і т. п. Люди там дуже добре виглядають і мають деякі машини до оброблювання.

Від. 45 У. Н. Союза влаштував вечерок для всіх членів, У. Н. Союза і У. Мол. Союза, та урядники запросили мене і я в імени У. Н. Союза передав привіт та говорив про У. Н. Союз, що робить всі можливі кроки, щоб українська молодіж була при нас та ставала членами У. Н. Союза, бо в наших дітях має бути наша будучність. Я взивав, щоби записували дітей і жінок до Союза.

На запрошення предсідателя від. 329 У. Н. Союза я був на засіданню, котре скликали в справі дітей Молодечого Союза. Я говорив до дітей і до старших членів та пояснив, що У. Н. Союз тепер визначив кампанію, щоб як найбільше дітей зорґанізувати, а заразом заложити Пластову Орґанізацію. На тім засіданню вибрано комітет з дітей, котрі мають під проводом секретаря робити засідання та приучуватися, щоб на будуче йшли слідами своїм батьків. Я був теж на засіданню місячнім та переконався, що все провадиться після статута У. Н. Союза, тільки члени є байдужні, бо не приходять на засідання, отже секретареви тяжко працювати.

В грудні я був на засіданню від. 324 У. Н. С. Мене питали, чи я маю яку важну справу до їх відділу. Я відповів, що після статута й ухвали річного засідання головний урядник має відвідувати відділи У. Н. Союза. Розвелася дискусія і мені позволено бути на засіданню. У відділі є порядок, однак декотрі члени не платять своїх місячних вкладок, або повиїздили до інших, місцевостей, тому урядови трудно працювати; раз суспендувати, а потому наново приймати. Я старався пояснити, що можливо, а що ні, та просив, щоб записували своїх дітей до Союза.

Припадково я зайшов був на засідання від. 356 У. Н. Союза. Засідання не могло відбутися, тому, що не було достаточного числа членів У. Н. Союза. Тому я говорив з урядом, щоб поступали після статута У. Н. Союза та щоб вибрали собі секретарем відділу члена У. Н. Союза. І дійсно, скликали засідання та вибрали до уряду Союзових членів.

Відвідав я річні збори від. 339 та знайшов все в порядку, після статута. Члени жалувалися, що їх діти не дістають діточого журналу. На всі запити я старався відповідати і заразом просив, щоб записували своїх дітей до У. Н. Союза.

Секретар від. 375 вніс зажалення, що їх відділ не дістав ще чартеру У. Н. Союза, тому я переписався з головною канцелярією і мене повідомили, що чартер вислано,

В Найставн, Па., зорґанізувалась українська молодіж в незалежне товариство, однак деяким одиницям було це не до вподоби, тому виповіли цьому товариству галю Народного Дому, обчорнюючи його ріжними сплетнями. Тоді молодіж віднеслася до головної канцелярії з просьбою позволити їм заснувати новий відділ У. Н. С. Головна канцелярія припоручила цю справу мені і зорґанізовано новий відділ, 387, у котрім є вже 10 членів, і то навіть на нові роди обезпечення. Розуміється, що деякі урядники від. 105 У. Н. С. вносили протест на мене та заперечали оснування нового відділу. Однак головна канцелярія У. Н. Союза, щоб ратувати українську молодіж, добре зробила, що позволила заснувати новий відділ.

В січни я відвідав відділ 388 з Честер, Па., та знайшов все в порядку. Засідання провадять після статута, тільки касієр не годився з рахунками секретаря, тому я погодив їх так, що вибрали надконтролю, на що вони оба згодилися. Я говорив про Союз, про дітей та старших і просив, щоб робили все для добра У. Н. Союза. Предсідатель відділовий зложив мені подяку, а члени давали мені запити, на що я радо відповідав.

Я старався всюди говорити добре про У. Н. Союз і боронив його, як хтось хотів плямити чесне імя Союза.

Рівнож брав я участь в народнім життю, а навіть був секретарем Листопадового Свята, на котрім придбано 500 долярів, які через Обєднання вислано до краю. Тепер я є членом Филаделфійського Комітету.

(Далі буде).

ТАРЗАНОВІ ЗВІРЯТА.

(35)

Пантера розуміла становище Тарзана ще менше ніж малпи. Вона почала нипати навколо, відшукуючи собі здобич. Часами підходила до Тарзана й терлася об його ноги, висловлюючи тим свою приязнь до нього й радість, що вони знову разом. Тарзан був здивований відсутністю вожака Муґамбі, який десь лишився сам, а може малпи забили його? На всі розпитування про Муґамбі Акут лише вказував рукою в напрямі джунґлів.

Нарешті й ніч минула, а Тарзан все лишався привязаним до стовпа. Ранком він побачив здалека, що чорні вертаються до свого селища. Видно було, що вони готуються відбити своє селище від малп та від пантери. Тарзан знову бачив свій неминучий кінець і думав лише про свого сина, який мабуть теж знаходиться десь тут у джунґлях. Часами його схоплював ще більший сум, коли він думав, що можливо й Джейні попала в руки Рокова.

—o—

Допомога, яку подали йому його звірята, нічого не варта була для нього тепер, коли нема кому його відвязати від стовпа. „Це — думав Тарзан — дійсно вже останні часи мого життя". Здавалося, що вже нема ніяких надій на ратунок. Чорні воїни обступали здалека навколо селище й готувалися до нападу на малп і Тарзана. Несподівано він почув дужий крик, що нісся іззи найближчого куріня. Скоро Тарзан побачив на своє здивування й радість, що до нього біжить Муґамбі.

Чорний великан, Муґамбі, був розмальований білими фарбами, ніби перед боєм, коли він вів своє племя. Він підбіг до Тарзана й, не довго думаючи, розрізав шнури за його спиною. В цей час чорні дикуни вже почали свій наступ проти Тарзана, малп і Муґамбі. Тарзан і Муґамбі схопили в руки списи, котрі чорні воїни покидали тут, коли тікали від малп та пантери. Обидва вони кинулися до воріт, в які вже вломлювалися натовпом чорні воїни.

—o—